

राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठ, नागपूर

मानव्य विद्या शाखा (HUMANITIES)

बी. ए. आवश्यक मराठी

अभ्यासक्रम 2022-23 पासून पुढे सुरू

Program Objectives

बी. ए. आवश्यक मराठी - विषयाची उद्दिष्टे

- १ मराठी भाषेतील प्रमुख अभिजात साहित्याचा व साहित्यिकांचा परिचय घडविणे.
- २ मराठी भाषा आणि साहित्य यासंबंधीची आवड निर्माण करणे.
- ३ विद्यार्थ्यांच्या वाङ्.मयीन व कलाविषयक अभिरुचीचा विकास करणे.
- ४ साहित्याभ्यासातून जीवनविषयक व समाजविषयक ज्ञान विकसित करणे, प्रगल्भ करणे.
- ५ समकालीन स्पर्धेच्या व इंग्रजी भाषेच्या अतिक्रमणाच्या परिस्थितीत मराठी भाषेच्या संरक्षण व संवर्धनावरोवरच तिचे शुद्ध व अविकृत रूप टिकविण्याच्या दृष्टीने जागरूकता निर्माण करणे.
- ६ भाषा व्यवहारासाठी आवश्यक ती लेखन, भाषण, वाचन ही कौशल्ये विकसित करणे.
- ७ भाषिक कौशल्याचे विविध आविष्कार आणि संपर्क-प्रसार माध्यमे यांचा परस्परसंबंध समजावून देणे.
- ८ भाषेचे तसेच साहित्याचे आकलन आणि जीवनव्यवहारात उपयोजन करण्यास प्रवृत्त करणे.

बी. ए. भाग १ आवश्यक मराठी - अभ्यासक्रमाची उद्दिष्टे (Course Objectives)

- १ मराठी भाषेच्या समृद्धीची जाणीव करून देणे.
- २ भाषेच्या व साहित्याच्या अभ्यासाद्वारे भारतीय संस्कृती आणि इतिहासाची ओळख करून देणे.
- ३ विविध साहित्यप्रकारांची ओळख करून देणे.
- ४ विद्यार्थ्यांची भाषिक कौशल्ये विकसित करणे व त्यांना रोजगाराभिमुख बनविणे.
- ५ नैतिक मूल्ये रुजविणे.

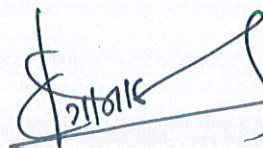
सत्र १

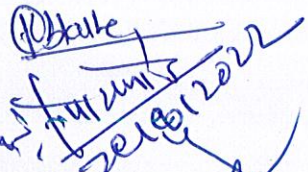
घटक १ (गद्य विभाग)

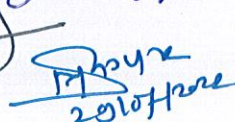
१. पाखाला बाळक पांगुरवणे - म्हाडंभट
२. शिक्षण - जोतीराव फुले
३. तरुणांनो! निर्भय वना, शूर वना - स्वामी विवेकानंद
४. नववर्षाच्या उदयाचलावर उद्योगाचे ध्वजारोपण - राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज
५. कोंकराची कथा - अरविंद गोखले

घटक २ (पद्य विभाग)

१. माय मराठी – मुकुंदराज
२. ज्ञानेश्वरांचे अभंग – संत ज्ञानेश्वर
३. दवाचे थेंब – केशवसुत
४. भंगू दे काठिण्य माझे - वा. सी. मर्ढेकर
५. चार शब्द -नारायण सुर्वे

घटक ३ (व्यावहारिक मराठी)

- १ व्यावहारिक मराठी : स्वरूप आणि भूमिका
- २ भाषिक संवादव्यवहाराची मूलतत्त्वे

घटक ४ (भाषिक कौशल्याधारित अभ्यासघटक)

- १ वाक्प्रचार-म्हणी संग्रह करणे
- २ शब्दसंग्रह वाढविणे, सुविचार संग्रह करणे
- ३ प्रत्यक्ष संवाद
- ४ विविध संस्था, ग्रंथालयांना भेट देणे

सत्र २

घटक १ (गद्य विभाग)

- १ भारतीय लोकशाहीचे भवितव्य काय? – डॉ. वावासाहेब आंबेडकर
- २ गाडगेबाबांनी शाळा दिली - सीमा साखरे
- ३ अजातशत्रू अटलजी – शरद पवार
- ४ कृष्णविवर - जयंत नारळीकर
- ५ विवेकवाद - नरेंद्र दाभोळकर

घटक २ (पद्य विभाग)

- १ मृण्मयी – इंदिरा संत
- २ उप:काल होता होता – सुरेश भट
- ३ पुन्हा एकदा – यशवंत मनोहर

४ मेंढरं - विठ्ठल वाघ

५ आई! मारू नकोस गर्भात – उपाकिरण आत्राम

घटक ३ (व्यावहारिक मराठी)

- १ पत्रलेखन
- २ सारांश लेखन

वावासाहेब

22/11/18
2016/2017 (P. K. K.)

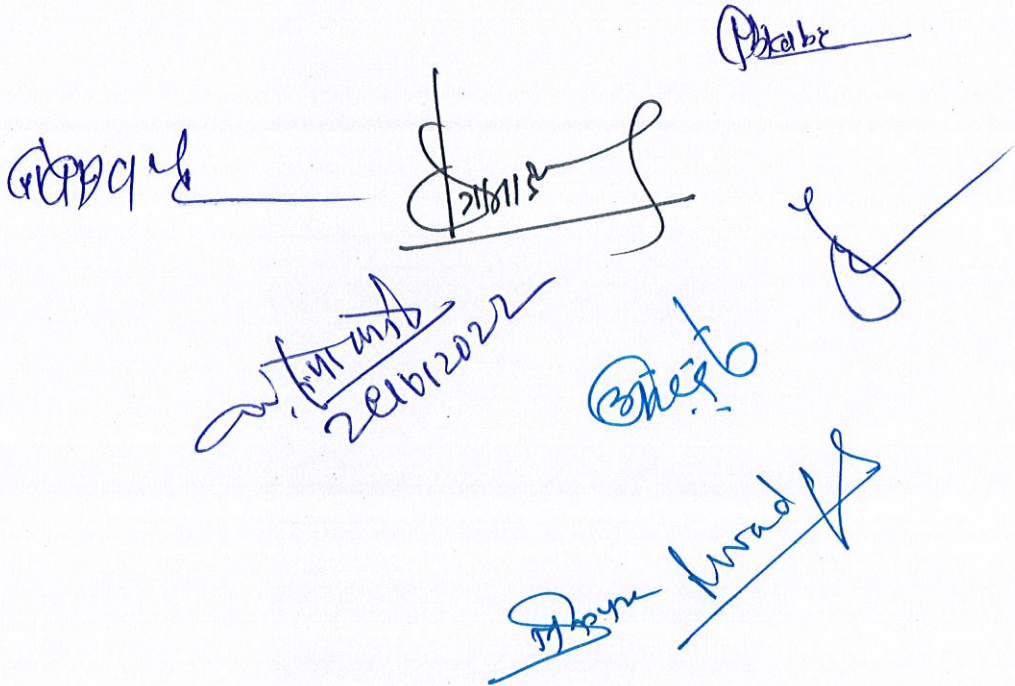
मि. सुर्वे
मि. सुर्वे

घटक ४ (भाषिक कौशल्याधारित अभ्यासघटक)

- १ स्व-परिचय लिहिणे
- २ नोकरीसाठी अर्ज लिहिणे
- ३ तक्रार पत्र तयार करणे
- ४ लेख, कथा इत्यादीचा सारांश लिहिणे

Course Outcomes – (अभ्यासक्रमाचे परिणाम)

१. विद्यार्थी भाषेचे सुयोग्य उपयोजन करू शकेल.
२. पत्रलेखन, सारांशलेखन यासारखी भाषिक कौशल्ये विकसित होऊन कार्यालयीन भाषाव्यवहारात तसेच जीवनव्यवहारात उपयुक्त ठरतील.
३. एकाग्रतेने वाचन करण्याची सवय लागेल.
४. भाषिक संवाद व्यवहारामुळे विद्यार्थ्यांचा सामाजिक व वैयक्तिक विकास होईल.
५. अचूक आणि अविलंब विचार करण्याची क्षमता निर्माण होईल.
६. विचारांचा नेमका वेध घेण्याची क्षमता निर्माण होईल.
७. अभ्यासक्रमाची उद्दिष्ट्ये साध्य होतील.

A collection of handwritten signatures and dates in blue ink. The signatures are written in Devanagari script. One signature is dated 21/11/22. Another signature is dated 21/11/2022. There are several other signatures, some with horizontal lines underneath them, and a date 21/11/2022 written in a larger font.

बी. ए. भाग 2 आवश्यक मराठी - अभ्यासक्रमाची उद्दिष्टे (Course Objectives)

- १ मराठी भाषेच्या समृद्धीची जाणीव करून देणे व प्राचीन तसेच आधुनिक साहित्याचा परिचय घडविणे
- २ भाषेच्या व साहित्याच्या अभ्यासाद्वारे राष्ट्रीय आणि सामाजिक प्रश्नांची जाणीव करून देऊन त्यावरील उपायांचा शोध घेण्यास प्रवृत्त करणे.
- ३ मानवतावाद व जीवनव्यवहाराची सांगड घालणे व मानवतावादी दृष्टिकोन निर्माण करणे.
- ४ विद्यार्थ्यांची लेखनकौशल्ये विकसित करणे व त्यांना रोजगाराभिमुख बनविणे.
- ५ ग्रामजीवन, कृषिसंस्कृती व श्रमसंस्कृती विषयी आदराची भावना निर्माण करणे.

सत्र ३

घटक १ (गद्य विभाग)

- १ हत्तीचा दृष्टांत (दृष्टांतपाठ) - केशिराजवास
- २ वाचन - गोपाळ गणेश आगरकर
- ३ सर्प (कथा) - जी. ए. कुलकर्णी
- ४ आम्ही वानरांच्या फौजा (लघुनिबंध) - श्रीनिवास कुलकर्णी
- ५ नियतीच्या विक्राळ जबड्यात (मी वनवासी) - सिंधुताई सपकाळ

घटक २ (पद्य विभाग)

- १ दोन अभंग - १) पुण्य पर उपकार - संत तुकाराम
२) जे का रंजले गांजले
- २ माझी माय सरसोती - बहिणाबाई चौधरी
- ३ या जागण्यावर शतदा प्रेम करावे - मंगेश पाडगावकर
- ४ उन्हउतरणी - श्रीधर शनवारे
- ५ यूतोत पाणी - भुंजंग मेश्राम

घटक ३ (व्यावहारिक मराठी)

- १ मुलाखतीचे तंत्र आणि लेखन प्रक्रिया
- २ जाहिरातींची लेखनकौशल्ये (मुद्रित व दृकश्राव्य)

घटक ४ (भाषिक कौशल्याधारित अभ्यासघटक)

- १ संगणकावर मराठी टंकलेखन करणे

